

**Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta**

**Právní úinky derogací nález Ústavního soudu R
(je Ústavní soud negativním zákonodárcem?)**

Studentská vědecká a odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

Obsah

1. Úvod. Právní úinky derogací nález Ústavního soudu v souvislosti s platovými restrikcemi v í soudc m	3
2. Princip tzv. negativního zákonodárce. § 70 zákona . 182/1993 Sb., o Ústavním soudu	6
2.1. Výjimky z principu negativního zákonodárce	7
2.1.1. „Ožívání“ zn ní zákona p ed novelizací zrušenou nálezem Ústavního soudu pro neústavnost.....	8
2.1.2. Vertikální a horizontální aplikace derogovaných ustanovení, intertemporalita judikatury.....	9
2.2. Pohled z hlediska d lby moci	12
3. Vývoj judikatury Ústavního soudu ve v cech plat í soudc	13
3.1. Dv etapy judikatury Ústavního soudu ve v cech plat í soudc	13
3.1.1. Judikatura Ústavního soudu k odebrání a snižování dalších plat í soudc	13
3.1.2. Judikatura Ústavního soudu ke zmrazování a snižování plat í soudc	14
4. Aktuální judikatura Ústavního soudu ve v cech plat í soudc	17
5. Rozsudky obecných soud í ve v cech soudcovských plat í	19
6. Budoucí vývoj v judikatu e a sou asná legislativa	21
7. Záv r	23
8. Pod kování.....	25
9. P ehled použitých pramen	25

estné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci p edkládanou do VII. ro níku Studentské v decké a odborné innosti (SVO) vypracoval samostatn í za použití literatury a zdroj v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné ásti d íve publikována, obhájena jako sou ást bakalá ské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifika ní práce a nebyla p íhlášena do p edchozích ro ník SVO í jiné sout íže.

Souhlasím s užitím této práce rozší ováním, rozmnožováním a sd lováním ve ejnosti v neomezeném rozsahu pro ú ily publikace a prezentace PF UK, v etn í užití t etími osobami.

V Praze dne 15. 4. 2014

.....

David Mikyska

1. Úvod. Právní úinky derogací nález Ústavního soudu v souvislosti s platovými restrikcemi v í soudc m

Ústavní soud se ve své roli ochránce české ústavnosti v nuje rozsáhlé agend . Mnoho témat se v judikatu e Ústavního soudu objevuje opakovan . Jedním z takových témat je politika tzv. platových restrikcí¹ v í soudc m. Linie judikát „Platy soudc I-XIV“ trvá již od roku 1999.

Již v nálezu Pl. ÚS 13/99 ze dne 15. 9. 1999² upozornil Ústavní soud na pojtítko mezi materiálním zajišt ním soudc a jejich nezávislostí a zrušil ustanovení, kterým zákonodárce vykonával politiku platové restrikce. Judikatura ve v cech plat soudc ve zmín né linii vznikala výlu n na podn t obecných soud³ ve smyslu l. 95 odst. 2 zákona . 1/1993 Sb., Ústava R (dále jen "Ústava") a § 64 odst. 3 zákona . 182/1993 Sb., zákon o Ústavním soudu (dále také jen „ZÚS“).

Ústavní soud odborné, ale i laické veřejnosti p edest el propracovanou argumentaci podkládající jeho derogací nálezy ve v cech plat soudc .⁴ **Nezávislost soudc ozna il jako sou ást tzv. materiálního jádra Ústavy ve smyslu jejího l. 9 odst. 2 a jako sou ást princip demokratického právního státu dle l. 1 odst. 1 Ústavy.** Omezování soudcovské nezávislosti resp. svévolné platové restrikce v í soudc m se tak díky judikatu e Ústavního soudu ocitly mimo dispozici samotného ústavodárce.

V sou asné době vyvstal ve v cech plat soudc jiný právní problém, který už se netýká jen soudcovské nezávislosti jako takové. U obecných soud probíhá n kolik ízení, ve kterých soudci uplat ují svoje nároky na zp tné vyplacení rozdílu mezi platy dle ústavn konformní a ústavn nekonformní právní úpravy v zákon . 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce p edstavitel státní moci a n kterých státních orgán a soudc a poslanc Evropského parlamentu (dále jen "zákon o platu initel ") pro období let 2011-2012. **Jinými slovy se jedná o doplacení plat do výše dle ústavn konformní platové základny a koeficientu ú inného do 31. 12. 2010.**⁵

¹ Dle Ústavního soudu se jedná bu o trvalé zmrazování platové hladiny í její snižování.

² Nálezy Ústavního soudu budu citovat spisovou zna kou a datem vydání, p í emž všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dohledatelná v evidenci judikatury Ústavního soudu na www.nalus.usoud.cz.

³ První návrh pochází od Obvodního soudu pro Prahu 4, nicmén drtivá v tšina dalších návrh pochází od M stského soudu v Brn , který se svým zp sobem stal notoricky známým a houževnatým ochráncem materiálního zajišt ní soudc ve prosp ch jejich nezávislosti.

⁴ Shrnutí této argumentace poskytnu na jiném míst .

⁵ Od 1. 1. 2011 do 12. 9. 2011 byla ú inná ustanovení § 3b odst. 1 a od 13. 9. 2011 byla (fakticky) ú inná ustanovení § 3 odst. 3 a § 3b odst. 2 zákona . 236/1995 Sb., ve zn ní zákona . 309/2002 Sb. a zákona . 425/2010 Sb.

Ve smyslu § 17 odst. 1 ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod (dále jen "Listina") a zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím jsem si vyžádal od Městského soudu v Brně rozsudek v řízení vedeném pod sp. zn. 35 C 35/2011-247 a od Krajského soudu v Brně rozsudek v řízení vedeném pod sp. zn. 15 Co 103/2013-325. V řízení u Městského soudu v Brně se jednalo o výše zmíněný problém. Žalobkyně se mimo jiné domáhala zaplacení rozdílu mezi platem dle právní úpravy účinné do 31. 12. 2010 a platem dle úpravy účinné od 1. 1. 2011 v obdobích ledna a září 2011 a ledna 2012.⁶ Jinými slovy ženo, žalobkyně se na žalovaném⁷ domáhala, aby jí byl zaplacen plat vypočítaný z trojnásobku a nikoliv z 2,5násobku průměrné nominální měsíční mzdy fyzických osob v nepodnikatelské sféře dosažené podle zveřejněných údajů Českého statistického úřadu za předminulý kalendářní rok (dále jen "průměrná mzda").⁸

Právní posouzení dotyčné kauzy se odvíjí od určení, **kteřá právní úprava byla v předemném období nejen účinná, ale i aplikovatelná**. V této fázi vstupuje do argumentace žalobkyně judikatura Ústavního soudu ve věcech soudcovských platů. Žalobkyně odkazuje na nálezy Ústavního soudu se sp. zn. Pl. ÚS 16/11 ze dne 2. 8. 2011 (N 135/62 SbNU 99, č. 267/2011 Sb.) a Pl. ÚS 33/11 ze dne 3. 5. 2012 (N 95/65 SbNU, č. 181/2012 Sb.), které ruší ustanovení zákona o platování u soudců ve znění zákona č. 425/2010 Sb., který "zmrazuje" platovou základnu a snižuje koeficient pro její výpočet z trojnásobku na 2,5násobek.

Zaměřme se na právní a ekonomicky zajímavý vývoj úpravy platového koeficientu. Ustanovení § 3 odst. 3 zákona o platování u soudců, která jej upravovala, byla zrušena derogativním nálezem Pl. ÚS 33/11 ze dne 3. 5. 2012 uplynutím dne **31. 12. 2012**. Ústavní soud takto zajistil další formální účinnost protiústavní úpravy, která by dle obecných pravidel teorie práva měla být aplikována od počátku do konce kalendářních let 2011 a 2012.

Otázka, kterou si v současné době s ryzou odpovědí klade praxe, zní: "Aplikovat formální účinnou, avšak neústavní úpravu platů soudců v období let 2011-2012?" Ve své

§ 3b odst. 1 stanovil: „Od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2011 iní platová základna pro soudce 54.005,- Kč.“

§ 3b odst. 2 stanovil: „Od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2014 iní platová základna pro soudce 56.849,- Kč.“

§ 3 odst. 3 stanovil: "Platová základna iní od 1. ledna do 31. prosince kalendářního roku 2,5násobek průměrné nominální měsíční mzdy fyzických osob v nepodnikatelské sféře dosažené podle zveřejněných údajů Českého statistického úřadu za předminulý kalendářní rok. Výši platové základny pro příslušný kalendářní rok vyhláší Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů s datem". Novela provedená zákonem č. 425/2010 Sb. změnila slovo "trojnásobek" v původní úpravě na slovo "2,5násobek".

⁶ Na tomto místě je nutno připomenout, že žalobkyně má možnost využít svého práva ve smyslu § 95 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a rozšířit nárok na celé období leden 2011 až prosinec 2012. Jenže modelové řešení nároku na doplatek platů za „žalované měsíce“ vypovídá o nároku i za „nezažalované“ měsíce. Navíc existují i doložené poplatkové pro tento postup (soudní poplatek iní 4% ze žalované částky).

⁷ Česká republika - Okresní soud Brno - venkov

⁸ Vedle neústavního platového koeficientu zákonodárce zakotvoval také *ad hoc* neústavní pevné platové základny (viz výše).

práci se pokusím poukázat na dvě již obecnými soudy předložená řešení v řízeních před Městským soudem v Brně a Krajským soudem v Brně. Zohledním poměrně rozsáhlou judikaturu Ústavního soudu k "oživání" právní úpravy v důsledku derogací nálezů Ústavního soudu, aplikaci neústavní právní úpravy v horizontálních a vertikálních právních vztazích a samozřejmě judikaturu Ústavního soudu týkající se samotné **otázky materiálního zajištění soudce jako nedílné součásti jejich ústavně garantované nezávislosti**. Problematiky se také týká odborná literatura vztahující se k intertemporalitě judikatury.

Přestože obecné soudy zápasí s právním posouzením navzájem propojených problémů soudcovské nezávislosti a právních úniků derogací nálezů Ústavního soudu, jsem toho názoru, že na judikatuře samotného Ústavního soudu lze postavit přesvědčivou argumentaci, která odvodí nároky soudců a soudkyň na doplacení platů. Vedle toho jsem přesvědčen, že je v této práci možné uinit dvojí prognózu. Jednak je třeba sledovat možný vývoj ve věci vedené pod sp. zn. 15 Co 103/2013-325 Krajského soudu v Brně, ve které bylo podáno dovolání k Nejvyššímu soudu.⁹ Je také třeba zvážit možnost podání ústavní stížnosti ve stejné věci proti budoucímu rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 15 Co 103/2013-325 Krajského soudu v Brně a případně se pokusit odhadnout, jaký právní názor by pak v této věci mohl zaujmout Ústavní soud.

V posledku je třeba uvést, že dle neformálních informací poskytnutých soudcem Ústavního soudu sahají možné nároky všech soudců ve věcech snížení jejich platů cca až do výše 3 miliard korun českých.¹⁰ Problematika má tedy rozměr právní, politický, pragmatický i fiskální.

Struktura mé práce bude mít svým způsobem cyklický charakter. Přestože to tak nemusí na první pohled působit, má to svou logiku. Nejdříve popíšu teoretické a judikатурní základy principu negativního zákonodárce, intertemporality, „oživání“ právních předpisů v důsledku derogací nálezů Ústavního soudu, aplikace neústavních předpisů, soudcovské nezávislosti a z mimoprávního hlediska připomenu teorii dělby moci. Ve dvou různých směrech se pokusím narušit konstrukci českého Ústavního soudu dle teorie negativního zákonodárce. Od teoretických úvah se nicméně dostanu k praktickému problému, který se v současnosti objevuje před obecnými soudy a pomocí judikatury Ústavního a Nejvyššího soudu se pokusím vyvodit všeobecný teoretický závěr, který by ovšem měl být v budoucnu prakticky aplikovatelný. Teorie tak doplní praxi a naopak.

⁹ Viz www.infosoud.justice.cz

¹⁰ Informace, které se mi dostalo od Ministerstva spravedlnosti na základě žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb., naznačuje, že celkový objem těchto nároků dosahuje výše cca 1.640.086.680 Kč za roky 2011 – 2012. Výpočet je založen na průměrném platu soudce a na celkovém penzijním ročním objemu platů soudců.

2. Princip tzv. negativního zákonodárce. § 70 zákona . 182/1993 Sb., o Ústavním soudu

Dikce ustanovení § 70 zákona . 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění úinném od 1. 6. 2012:

Nález a jeho právní následky

§ 70

- (1) Dojde-li po provedeném ízení Ústavní soud k záv ru, že zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení jsou v rozporu s ústavním zákonem nebo že jiný právní p edpis nebo jeho jednotlivá ustanovení jsou v rozporu s ústavním zákonem nebo zákonem, nálezem rozhodne, že takový zákon nebo jiný právní p edpis nebo jejich jednotlivá ustanovení **se zrušují dnem, který v nálezu ur í.**
- (2) Dojde-li Ústavní soud po provedeném ízení k záv ru, že nejsou dány d vody ke zrušení zákona, jiného právního p edpisu nebo jejich jednotlivých ustanovení, návrh zamítne.
- (3) Jestliže k zákonu nebo k jeho jednotlivým ustanovením, které Ústavní soud ruší, byly vydány provád cí p edpisy, Ústavní soud v nálezu sou asn vysloví, které provád cí p edpisy pop ípad která jejich jednotlivá ustanovení pozbývají sou asn se zákonem platnosti.

eská Ústava vytvořila systém koncentrovaného a specializovaného ústavního soudnictví. Ústavní soud sám judikuje v souladu s tímto principem. Vedle tohoto a ady dalších princip **p íjal Ústavní soud doktrínu negativního zákonodárce.**¹¹

Jak vyplývá ze znění § 70 ZÚS, Ústavní soud m že rozhodnout toliko o „*zrušení zákon , jiných právních p edpis , pop . jejich jednotlivých ustanovení, v p ípad jejich rozporu s ústavním po ádkem, u jiného právního p edpisu a jeho jednotlivých ustanovení rovn ž se zákony,*“¹² nikoliv však už o budoucí právní úprav . Aktivní zapojení do legislativního procesu Ústavnímu soudu tedy nenáleží. Samotný Ústavní soud v tomto ustanovení erpá i definici sebe sama jako negativního zákonodárce Ústavní soud eské republiky se taktěž adí k modelu rakouského ústavního soudnictví, který vychází z teoretických základ Kelsenovy ryzí nauky právní. Tento model p isuzuje nález m Ústavního soudu právní ú inky *ex nunc*.¹³

¹¹ Viz nap . nálezy Pl. ÚS 21/01, N 14/25 SbNU 97 a Pl. ÚS 6/02, N 146/28 SbNU 295

¹² Filip, J., Holländer, P., Šimí ek, V. Zákon o Ústavním soudu. Komentá . 2., p eracované a rozší ené vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, s. 422

¹³ Viz nález Pl. ÚS 31/96, N 41/7 SbNU 279. Druhým evropským modelem ústavního soudnictví je model n mecký. Spolkový ústavní soud m že zrušit právní p edpisy s ú inky *ex tunc*.

¹³ Filip, J., Holländer, P., Šimí ek, V. Zákon o Ústavním soudu. Komentá . 2., p eracované a rozší ené vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, s. 422

2.1. Výjimky z principu negativního zákonodárce

Mimo toho, že Ústavní soud vytváří judikaturu shromážděním právních názorů při řešení jednotlivých kauz, formuluje také všeobecné zásady ústavního pořádku. Jestliže přijmeme názor, že judikatura je právo v materiálním smyslu¹⁴ a vezmeme v potaz požadavek obecnosti právních norem v demokratickém právním státu, formulace všeobecných pravidel v judikatuře Ústavního soudu se jeví jako jev pozitivní.

Problém vzniká v situaci, kdy Ústavní soud za neformulovat výjimky ke svým pravidlům. Jestliže Ústavní soud formuluje všeobecné pravidlo, které by svou bezvýhradnou aplikací způsobovalo v některých kauzách nespravedlnost a porušování základních práv a svobod, k jejichž ochraně je Ústavní soud zřízen, jediným logickým řešením je prolamování všeobecných pravidel ve prospěch spravedlnosti. Tato praxe může vést ke značnému rozklížení a nepředvídatelnosti judikatury Ústavního soudu, především pak v rozhodování jeho senátů. Problematika nejednotné judikatury je současným předsedou Ústavního soudu Pavlem Rychetským vnímána jako jeden ze zásadních problémů českého ústavního soudnictví.¹⁵

Doktrína výlučnosti negativního zákonodárce z této praxe nijak nevybojuje. Ústavní soud již k tomuto principu zformuloval několik výjimek. Jedna z výjimek spočívá v tzv. „oživění“ právní úpravy platné před přijetím úpravy, která byla Ústavním soudem zrušená pro neústavnost, pakliže byla napadena derogací ustanovení (tzv. **derogace derogací**). Další z výjimek se týká aplikace neústavní právní úpravy orgány ve své moci. Ústavní soud došel k závěru, že formální novou právní úpravu, která byla *ex nunc* zrušena pro neústavnost, nelze bez dalšího aplikovat (viz níže).

V posledku nelze opomenout oprávnění vyplývající z § 70 odst. 1 ZÚS, který Ústavnímu soudu umožňuje odložit „účinnost zrušení“¹⁶ napadeného ustanovení právního předpisu na den, který v nálezů určí. Ústavní soud v některých případech, kdy tohoto oprávnění využívá, argumentuje tím, že tak poskytuje zákonodárci dostatek času na napravení situace legislativní cestou a zároveň tím chrání ústavní zaručenou právní jistotu subjektů, na které se předem týká právní úprava vztahuje. Jestliže by Ústavní soud rušil neústavní právní předpisy vždy jen s právními účinky ode dne publikace nálezů Ústavního soudu ve Sbírce zákonů a bez ohledu na dopad na jiná základní práva, hrozilo by nepříjemné

¹⁴ Vizlánek Z. Kühna „Prospektivní a retrospektivní působení judikturních změn“ in Právní rozhledy 6/2011 s. 191-197

¹⁵ Kysela, J. (ed.) Zákon o Ústavním soudu po třinácti letech. Praha: Eurolex Bohemia, 2006

¹⁶ Viz vlastní terminologie Ústavního soudu, který sám nepoužívá pojem „odklad vykonatelnosti“ ve smyslu § 58 odst. 1 ZÚS.

porušení principu proporcionality. Běžně však jsou nálezy Ústavního soudu vykonatelné dnem publikace ve Sbírce zákonů.

Ve vztahu k principu negativního zákonodárce se Ústavní soud nicméně může zachovat (a chová se tak) analogicky zákonodárci. Stejně jako zákonodárce může prodlužovat platnost zákona, Ústavní soud může odložit účinnost zrušení právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení ve svých výrocích a tím prodloužit jejich formální platnost. Pakliže by Ústavní soud nemohl dostatečně odvodit vykonatelnost derogativního nálezu, dostal by se do rozporu nejen s principem negativního zákonodárce, ale i s principem proporcionality. Je třeba připomenout, že samotný názor na roli negativního zákonodárce se v judikatuře Ústavního soudu vyvíjí. Oproti formulacím nálezu Pl. ÚS 21/01 ze dne 12. 2. 2002 (viz níže) v novějším nálezu I. ÚS 1927/09 ze dne 21. 3. 2011 Ústavní soud relativizuje princip negativního zákonodárce: „*je-li Ústavní soud nazýván tzv. negativním zákonodárcem, pak jde toliko o hrubý příměr.*“

2.1.1. „Ožívání“ znění zákona před novelizací zrušenou nálezem Ústavního soudu pro neústavnost

Zrušením derogativního ustanovení se „rehabilituje“ novelizací předcházející právní úprava. Tento právní názor Ústavní soud vyslovil v nálezu Pl. ÚS 2/02 ze dne 9. 3. 2004 s odkazem na nálezy Pl. ÚS 5/94 ze dne 30. 11. 1994: „... v důsledku zrušení derogativního ustanovení dojde k „rehabilitaci“, „obživení“ novelou zákona zrušeného ustanovení.“¹⁷

Tento právní názor Ústavní soud změnil v nálezu Pl. ÚS 21/01 ze dne 12. 2. 2002: „Ústavní soud totiž zastává právní názor, podle něhož zrušením napadeného protiústavního ustanovení zákona neoživá ustanovení dřívejší, které bylo protiústavním ustanovením zrušeno i změnou. Ústavní soud totiž v řízení o kontrole norem vystupuje jako tzv. negativní zákonodárce, oprávněný v případě vyhovění návrhu napadený právní předpis toliko derogovat. Proto také zrušením napadeného předpisu může dojít výhradně k jeho „vyřazení“ z právního řádu České republiky a nikoliv k faktickému konstituování nové úpravy formou „ožívání“ předpisu již dříve zrušeného. Opakovaný názor by podle představení Ústavního soudu mohl vést ke vzniku značné právní nejistoty a k překročení ústavně vymezených kompetencí Ústavního soudu.“

V nálezu Pl. ÚS 2/02 ze dne 9. 3. 2004 ovšem Ústavní soud odkazoval nejen na nálezy Pl. ÚS 5/94, ale i na nálezy Pl. ÚS 21/01. V jediném nálezu tak potvrdil svoji roli negativního zákonodárce, který může napadené právní předpisy toliko derogovat, tak i právní názor

¹⁷ Jde o ustanovení § 324 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

navrhovatele, že „zrušením části druhé l. II zákona . 229/2001 Sb. se obnoví stav založený ustanoveními § 879c, 879d a 879e Ob Z.“¹⁸ V tomto případě Ústavní soud v zájmu ochrany právní jistoty odložil účinnost zrušení napadeného ustanovení, „aby tak poskytnul Parlamentu České republiky dostatečně dlouhou dobu k přípravě nové právní úpravy.“¹⁹

2.1.2. Vertikální a horizontální aplikace derogovaných ustanovení, intertemporalita judikatury

Jestliže jsem se doposud pokoušel poukázat na spíše akademické výjimky z principu negativního zákonodárce, aplikace derogovaných ustanovení je již tématem výsostně praktickým. V kontextu (odložených) derogací nález Ústavního soudu se jedná především o vertikální neaplikaci zrušených ustanovení (viz níže).

Jestliže Ústavní soud svým nálezem zruší právní předpis nebo jeho ustanovení, tento pozbývá platnosti a účinnosti dnem, který určí Ústavní soud. To nemusí nezbytně platit pro jeho aplikaci. **Širší problém aplikace Ústavním soudem derogovaných ustanovení si zaslouží krátký exkurz do teorie intertemporality judikatury.**

Judikatura a v ní obsažené právní názory a soudcovsky vytvořené normy působí jak do minulosti, tak do budoucnosti. Právo vznikající na vyšších soudech je aplikováno na všechny na nižších soudech probíhající kauzy. Skutčnosti, které v těchto kauzách hrají roli, mohou pocházet z doby, kdy ještě judikurní norma, která je v řízení aplikovatelná, neexistovala. V tom tkívá podstata tzv. *incidentní retrospektivy* do minulosti. Aplikace nových soudcovských norem na již uzavřená řízení není přípustná z důvodů ochrany právní jistoty.

Do budoucnosti soudcovsky vytvořené normy platí bez dalšího, pokudliže nebyly novější judikaturou překonány. Vyloučeno je ovšem podávání mimořádných opravných prostředků v řízení před soudy pouze z důvodů, které stranám sporu poskytuje nová judikatura. A incidentní retrospektiva zasahuje do rovnosti subjektů (n které judikaturu mohou uplatnit ve své argumentaci, jiné však nikoliv²⁰) a může způsobovat nespravedlnost, jeví se jako nejlepší alternativa v případě omezené retrospektivity.²¹

¹⁸ Část druhá l. II zákona . 229/2001 Sb., která novelizovala zákon . 40/1964 Sb., občanský zákoník, rušila zmíněná ustanovení.

¹⁹ Nález Pl. ÚS 2/02, N 35/32 SbNU 331

²⁰ Nespravedlnost může vzniknout především v případech, kdy nová judikatura, která je z hlediska n které ze stran sporu výhodná, vznikne bezprostředně po nabytí právní moci rozsudku soudu.

²¹ Viz též článek Z. Kühna “Prospektivní a retrospektivní působení judikurních změn” in Právní rozhledy 6/2011 s. 191-197 a Antoš, M.; Wintr, J. (eds.): Výkonná a soudní moc v demokratickém právním státě. Praha: Leges, 2012, s. 225-236. Omezená retrospektivita a omezená retrospektivita se v ČR při aplikaci práva neuplatňuje.

Jakkoliv jsou derogací nálezy Ústavního soudu také judikaturou, pravidla intertemporality v jejich důsledku nabývají na složitosti. Ve hře je aplikace i neaplikace neústavního právního předpisu v období po vyhlášení nálezu, ale před nabytím účinnosti zrušení napadeného právního předpisu i jeho ustanovení. Dále musí obecné soudy řešit problém vyplývající z mezer v právu, které mohou být v důsledku derogací nálezů Ústavního soudu vznikají buď ve formálním smyslu nebo v důsledku neaplikace účinné neústavní právní úpravy. V poslední době existuje otázka neaplikace neústavního předpisu na skutečnosti, na které tento předpis dopadal, *ex nunc* i *ex tunc*.

Nastíněná problematika je velice široká. Je třeba zkoumat působení v různých aspektech na jindy se rozvíjejících případech. Je třeba vzít v potaz ústřední a mimo ústřední opravné prostředky. V neposlední době je třeba rozlišovat horizontalitu a vertikálnost právních vztahů a rozdílné postupy k nim. Pak samozřejmě lze různé faktory kombinovat a vznikají tak další problémy.

Z hlediska problematiky negativního zákonodárce, právních účinků nálezů Ústavního soudu a platnosti soudců od ledna roku 2011 je nicméně zásadní neaplikace neústavních právních předpisů zrušených nálezem Ústavním soudem na skutečnosti, které spadají do doby účinnosti těchto předpisů jak před dotyknutými nálezem, tak po nich.

Než se zaměříme na nastíněnou oblast problematiky, zmíníme v tomto kontextu náhled Ústavního soudu na právní účinky jeho nálezů na horizontální působení základních práv: „*Na tyto případy ve vztahu k těmto osobám nutno vztáhnout principy ochrany důstojnosti občana v právo, právní jistoty, resp. nabytých práv... Za jediný možný případ prolomu zákazu zpětné účinnosti právní normy v řízení o kontrole norem u horizontálního působení základních práv a svobod by bylo lze akceptovat ochranu hodnot, jež spadají do rámce materiálního jádra Ústavy dle jejího čl. 9 odst. 2, hodnot, podmínky jejichž ochrany, a to i za cenu prolomení zákazu pravé retroaktivity, obsahuje slavná Radbruchova formule:...*“²²

V nálezu Pl. ÚS 38/06 je mimo jiné zmíněna možnost pravé retroaktivity v trestním právu ve prospěch pachatele. Tím se přesouváme do oblasti vertikálních právních vztahů, ve kterých dle Ústavního soudu nehrozí zásah do právní jistoty: „*pravá retroaktivita v případě vyslovení protiústavnosti již zrušeného zákona (jehož adresátem je veřejná moc) a posouzení předchozích skutkových jednání ústavně konformní právní úpravou s účinky ex tunc na straně veřejné moci je přípustná s ohledem na to, že nezakládá porušení principu ochrany důstojnosti občana v právo, příp. zásah do právní jistoty.*“²³ Shrnutím tohoto právního názoru je jinými

²² Viz nálezy Pl. ÚS 38/06, N 23/44 SbNU 379

²³ Viz stanovisko Pl. ÚS 31/10, ST 31/59 SbNU 607

slovy to, že **na vertikální právní vztahy (na jedné stran tohoto vztahu je vždy orgán ve ejné moci) má deroga ní nález Ústavního soudu právní ú inky ex tunc.**

Moje argumentace, která se pozd ji promítne do v ci soudcovských plat , slovy Ústavního soudu pokračuje. V nálezu II. ÚS 1882/09 ze dne 10. 1. 2013 popisuje možnost prolomení principu obsaženého v § 70 odst. 1 ZÚS. Ústavní soud se nejd íve vyjád í, že zrušení zákona nebo jiného právního p edpisu „*nezp sobuje jeho zp tné zrušení. K pozbytí platnosti dochází až k datu vykonatelnosti nálezu.*“

P esto se pak pesune k výjimce z tohoto principu, která je v argumentaci ve v ci soudcovských plat naprosto klí ová: „*Byl-li zákon zrušen pro rozpor s ústavním po ádkem, nep estává být ve vztahu k právním skute nostem nastalým b hem jeho platnosti aplikovatelným právem. Tento záv r ale neplatí bezvýhradn . K prvnímu prolomení dochází v souvislosti s ústavn garantovanými základními právy a svobodami. Jejich ochrana se neomezuje pouze na pravomoc Ústavního soudu rozhodovat o ústavních stížnostech podle l. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, nýbrž je podle l. 4 Ústavy sv ena celé soudní moci. Ustanovení l. 4 odst. 2 Listiny upravuje v obecné rovin pravomoc zákonodárce omezit základní práva a svobody, p í emž pro tato omezení stanoví jak v obecné rovin (l. 1 až 4 Listiny), tak v souvislosti s jednotlivými základními právy materiální p edpoklady. Ústavní garance základních práv a svobod, jež je vyjád ena v p íslušných lánkách ústavního po ádku, není v p ípad paralelní platnosti protiústavního zákona derogována. Neznamená ale bez dalšího ani jeho neaplikovatelnost. Orgány ve ejné moci mohou neaplikovat zákon až v p ípad , že Ústavní soud konstatuje ve svém nálezu, že p íslušný zákon je v rozporu s ústavním po ádkem, a aplikace zákona by v konkrétní v ci znamenala porušení ústavn garantovaného základního práva jednotlivce. Musí se tedy jednat o zásah do ústavn garantovaných základních práv jednotlivce takové intenzity, jenž by od vod oval zrušení p íslušného rozhodnutí v ízení o ústavní stížnosti. ízení o ústavní stížnosti by totiž ztratilo sv j význam, pokud by v p ípad , že Ústavní soud dosp je k záv ru o porušení ústavn garantovaného základního práva st žovatele v d sledku aplikace protiústavního zákona, orgány ve ejné moci tento zákon op tovn aplikovaly a zp sobily tím znova zásah do základních práv a svobod. S ohledem na l. 89 odst. 2 Ústavy a ve vztahu k obecným soud m na l. 4 Ústavy tedy musí p íslušný orgán reflektovat d vody zrušujícího nálezu (viz sp. zn. IV. ÚS 301/05), a zrušený právní p edpis aplikovat pouze tehdy, nedojde-li jeho aplikací k porušení základních práv a svobod.*“²⁴

²⁴ Viz nález II. ÚS 1882/09. Pes vy erpávající povahu tohoto právního názoru Ústavního soudu odkáží bez dalšího i na nálezy Pl. ÚS 38/04 bod 40, II. ÚS 405/09 bod 41 a Pl. ÚS 15/09 body 53 a 54, které se mimo jiné

Shrneme-li argumentaci Ústavního soudu v odkazovaných nálezech, logicky dojdeme k závěru, že **neústavní právní úprava, by úinná, nem že být orgány ve ejné moci aplikována na vertikální právní vztahy, jestliže by to znamenalo porušení ústavní zaru ených základních práv a svobod.** Nem že být dokonce aplikována ani v horizontálních vztazích, nicmén už jen v případě, kdy by šlo o zásah do právu zaru ených materiálním jádrem Ústavy. Dalším zásadním poznatkem (a to nejen ve věci soudcovských platů) je to, že veškerý orgán moci ve ejné moci **má** za výše uvedených podmínek **derogaci nález Ústavního soudu právní úpravy ex tunc a nikoliv jen ex nunc.**

2.2. Pohled z hlediska dělby moci

Dělba moci není konceptem striktně právním, nicmén pro obsah této práce je hluboce relevantní z hlediska role Ústavního soudu v roli ochránce soudcovské nezávislosti a materiálního zajištění soudce. Spojení mezi těmito dvěma principy zanesl do českého právního řádu Ústavní soud již v nálezu Pl. ÚS 13/99. Připomíná také spojitost mezi prací Ch. M. Montesquieua i amerického Publia a Ústavou R.

Ústavní soud vytváří ve věci materiálního zajištění soudce paralely s 1. 3 Ústavy Spojených států amerických, který stanovuje, že platy nemohou být během jejich služby sníženy. Pro širší kontext dodávám, že 27. dodatek k americké Ústavě, předložený v roce 1789 a schválený v roce 1992, zavádí podobný mechanismus u reprezentantů a senátorů v Kongresu. Dvojí využití tohoto mechanismu naznačuje univerzální roli nesnižovatelnosti platů ve služebních obdobích v ochraně nezávislosti instituce ve ejné moci.

Dle 1. 2 odst. 1 Ústavy lid vykonává státní moc prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní. Koncept navzájem provázané triády mocí, jejíž fungování zajišťuje systém tzv. brzd a protiváh, je rozdroben po celé Ústavě. Nezávislost soudní moci a samotných soudců stanovují 1. 81 a 1. 82 Ústavy. Stojí za zmínku, že ač je nezávislost a nestrannost soudců ústavně garantována, explicitní vyjádření potřeby jejich dostatečného materiálního zajištění v Ústavě nenajdeme. Nezávislost soudců byla z tohoto hlediska nejlépe doktrinárně rozpracována právě Ústavním soudem.

Podobně jako v americké ústavě, soudní moc je v české Ústavě azena až na třetí místo. Přestože struktura Ústavy v tomto smyslu postrádá právního významu, naznačuje, že ústavodárce považoval soudní moc za nejméně potentní.²⁵ Není proto překvapivé, že soudní moc často elí tlakem mocí ostatních. Vzhledem k provázanosti moci zákonodárné a výkonné

týkají aplikace neústavních zákonných ustanovení.

²⁵ Viz poslední v této odlišného stanoviska soudce JUDr. Vlastimila Ševčíka k nálezu Pl. ÚS 16/2000 i Amar., A., R. : America's Constitution: A Biography. New York: Random House Trade, 2006, 655 s.

v českém parlamentním systému lze jejich tlak často označit za společný.

Přestože si lze představit, že zákonodárce nejdříve prosadí svoje zájmy vůči soudní moci, Ústavní soud již demonstroval, že je schopen účinné ochrany jak soudcovské nezávislosti, tak celého ústavního pořádku skrze svoje derogativní nálezy. Vzdor nelichotivým až protisoudcovským populistickým debatám o soudcovských platech na půdě Parlamentu ČR prokázal Ústavní soud schopnost uplatňovat svoje právní názory ve prospěch nezávislosti soudnictví i proti proudu veřejného mínění a mínění aktuální politické reprezentace.

3. Vývoj judikatury Ústavního soudu ve vztěhu k platům soudců

3.1. Dvě etapy judikatury Ústavního soudu ve vztěhu k platům soudců

Judikaturu Ústavního soudu ve vztěhu k platům soudců lze rozdělit do dvou principiálně rozdílných etap, jež dle roku 2004, resp. rok 2005. V první etapě se Ústavní soud v nově navrhl na zrušení právních úprav, které *ad hoc* odebíraly tzv. další platy²⁶ soudců. V průběhu této doby Ústavní soud zformuloval základní teze týkající se materiálního zajištění soudců. V druhé etapě se Ústavní soud v nově navrhl na zrušení právních úprav, které soudcovské platy zmrazovaly či snižovaly, a to pomocí stanovení pevných *ad hoc* platových základů a snižování koeficientu, pomocí kterého se počítají platové základny soudců.

3.1.1. Judikatura Ústavního soudu k odebírání a snižování dalších platů soudců

Linie judikatury Ústavního soudu ve vztěhu k platům soudců začala vznikat v září roku 1999. Obvodní soud pro Prahu 4 ve smyslu § 64 odst. 3 ZÚS navrhl Ústavnímu soudu zrušení zákona č. 268/1998 Sb., který soudcům odebíral další platy v druhém pololetí roku 1998. Ústavní soud, který není vázán odvodněným návrhem ve smyslu ZÚS, se vyjádřil, že ve svém tle principu soudcovské nezávislosti "*vybledávají další otázky související se zákazem retroaktivity a ochranou nabytých práv*".²⁷ Ústavní soud se tedy v odvodněném nálezu nesoústředil toliko na retroaktivitu napadeného zákona, ale přičlenil na jeho souvislost s nezávislostí soudců.²⁸

Přestože zákon č. 268/1998 Sb. nebyl cíleně zaměřen na soudce a odebíral platy pouze jednorázově,²⁹ Ústavní soud derogoval jeho část, která se týkala samotných soudců,

²⁶ Tzv. další plat byl jednou z nárokových složek platu soudců ve struktuře celkového platu soudce.

²⁷ Viz nálezy Pl. ÚS 13/99, N 125/15 SbNU 191

²⁸ Zevrubněji se budu v nově judikatuře, která se zabývá spojitostí materiálního zabezpečení soudců a jejich nezávislostí. Širší rozpracování soudcovské nezávislosti Ústavní soud podal přičleně v nálezu Pl. ÚS 7/02 ze dne 18. 6. 2002, N 78/26 SbNU 273.

²⁹ Zde je třeba připomenout, že v následujících letech Parlament ČR přijal několik analogických zákonů.

pro rozpor s 1. 1 Ústavy a 1. 2 Listiny. Dle názoru Ústavního soudu napadený zákon představoval "pr lom do zmín né "nezadatelnosti"³⁰ práva soudc na nekrácení jim poskytovaných náhrad."

Další dva nálezy, Pl.ÚS 16/2000 a Pl.ÚS 18/99, byly ve v cech plat soudc p ijaty dne 3. 7. 2000. Ústavní soud p ipustil, že finan ní potíže státu se mohou promítat i do výše platu soudc , jelikož nežijí v „právním a ekonomickém vakuu.“³¹ Za výjime ných okolností je tedy snižování plat soudc od vodnitelné a nejedná se o zásah do jejich nezávislosti. V t chto nálezech Ústavní soud návrhy obecných soud na zrušení právních p edpis , které odejímaly soudc m n které další platy zamítnul.

Nálezem Pl.ÚS 11/02 ze dne 11. 6. 2003 se Ústavní soud principiáln vrátil k argumentaci v nálezu Pl.ÚS 13/99. Shledal, že právní úprava, která odejmula další plat soudc m v druhém pololetí 2001 a snížila další plat v roce 2002, nespl ovala znak výjime nosti, a proto ji pro neústavnost zrušil. Vyslovil taktěž pro budoucí judikaturu zásadní názor, že „*platové pom ry soudc v širokém smyslu mají být stabilní nesnižovatelnou veli inou, nikoli pohyblivým faktorem, s nímž kalkuluje to i ono vládní uskupení nap . proto, že se mu zdají platy soudc p íliš vysoké ve srovnání s platy státních zam stnanc nebo ve srovnání s jinou profesní skupinou.*“

Jestliže se potud judikatura Ústavního soudu jevila jako pon kud diskontinuitní,³² od p ijetí nálezu Pl.ÚS 11/02 se naopak judikatura za ala vyzna ovat zna nou kontinuitou, ne-li dokonce repetitivností. Ústavní soud tak v nálezech Pl.ÚS 9/05 (N 140/38 SbNU 81), Pl.ÚS 43/04 (N 139/38 SbNU 59), Pl.ÚS 34/04 (N 138/38 SbNU 31), všechny ze dne 14. 7. 2005, navazoval na svojí p edchozí judikaturu ve v cech platových restrikcí v i soudc m.

3.1.2. Judikatura Ústavního soudu ke zmrazování a snižování plat soudc

V nálezu Pl.ÚS 55/05 ze dne 16.1.2007 byl Ústavní soud konfrontován s doposud neznámou situací. Platy soudc byly zákonodárcem v letech 2003-2004 zmrazeny, tj. bylo sníženo tempo jejich r stu.³³ Vedle komplexního shrnutí dosavadní judikatury a princip v ní obsažených, ke kterému se pozd ji vrátím, se Ústavní soud vyjád il k samotnému pojmu platových restrikcí. Za platovou restrikci by Ústavní soud považoval i „trvalé“ zmrazení plat

³⁰ Ústavní soud má na mysli nezadatelnost ve smyslu 1. 3 americké Ústavy.

³¹ Viz nálezu Pl. ÚS 16/2000, N 105/19 SbNU 23

³² Samotní soudci Ústavního soudu se neshodují na tom, zda-li byla zmín ná diskontinuita opodstatn ná zm nou pom r . Existence této diskontinuity je nicmén nezpochybnitelná.

³³ Viz zákony . 309/2002 Sb., . 425/2002 Sb., . 427/2003 Sb. a . 626/2004 Sb.

soudce i jiných ústavních institutů.³⁴ Z formulace, kterou Ústavní soud zvolil, je dle mého názoru cítit varovný tón vůči eventuelním plánům zákonodárce v této oblasti.

Podstata nové napadené úpravy nicméně spočívala v dočasném snížení tempa růstu platu soudců. Tento postup spolu s odbouráním dalších platů za vyhnutí se meziročnímu poklesu celkového příjmu soudce shledal Ústavní soud ústavně konformním. Vyjádřil také svoje hluboké přesvědčení, že „neblahá praxe „mimo ústavních“, a přitom zcela pravidelných opatření v oblasti odměňování soudců, s níž byl po osm let (1997 až 2004) Ústavní soud konfrontován, je minulostí, která se již nevrátí“.³⁵ Nová úprava zavedla jednotnou platovou základnu ústavních institutů a zákonem stanovené koeficienty, které mají napřímo zaručit, že poměr v materiálním zabezpečení představitelů jednotlivých mocí bude i v budoucnu zachován.³⁶

Dříve než se v judikatuře přehoupneme přes shrnující a od té doby často citovaný nálezej Pl. ÚS 55/05, zmíníme v krátkosti základní teze, které Ústavní soud v oblasti nezávislosti soudců zformuloval. V popředí samozřejmě stojí teze, která praví, že „posouzení ústavnosti platových restrikcí vůči soudcům ... spadá do rámce vymezeného principem soudcovské nezávislosti“. Další tezí Ústavní soud omezuje zákonodárce v dispozici prostorů ohledně platových restrikcí vůči soudcům. Vzhledem k principu dělby moci a nezávislosti soudců je dispozici prostor v oblasti platů soudců menší než je tomu v jiných oblastech veřejné sféry. Nakonec Ústavní soud zformuloval tezi, že zásah do materiálního zabezpečení soudců nesmí být výrazem svévole zákonodárce. Tento zásah musí být v souladu se zásadou proporcionality a odvozený vzhledem k výjimečným okolnostem jako je například tíživá finanční situace státu. Taktéž nesmí být výrazem tlaku moci zákonodárné a výkonné na moc soudní.³⁷ Konečně „tenorem“ argumentace Ústavního soudu je teze, že **úroveň platů soudců by měla být za normálních okolností nesnižovatelná a stabilní veličina**.

Judikатурní linie ve věcech platů soudců pokračuje nálezem Pl. ÚS 13/08 ze dne 2. 3. 2010. Ústavní soud odmítl návrh Městského soudu v Brně na zrušení nálezů, kterých

³⁴ Viz body 53-55 nálezu Pl. ÚS 55/05, N 9/44 SbNU 103

³⁵ Viz bod 59 nálezu Pl. ÚS 55/05: „Za výrazný prvek záruky přiměřeného materiálního zabezpečení soudců z hlediska principu dělby státní moci na moc zákonodárnou, výkonnou a soudní a požadavku jejich vzájemné vyváženosti je třeba považovat i přímou vazbu mezi platem představitelů moci zákonodárné a výkonné na straně jedné a platem soudců na straně druhé. Konstrukce zákona o platu představitelů státní moci, která s pomocí jednotné platové základny a zákonem stanovených koeficientů zaručuje, že spolu se zvýšením platů představitelů moci zákonodárné a výkonné se ve stejném poměru automaticky zvýší i platy soudců, tak představitelům významnou, v právním řádu vestavnou pojistku, že poměr v materiálním zabezpečení představitelů jednotlivých mocí bude i v budoucnu zachován.“

³⁷ Viz bod 49 nálezu Pl. ÚS 55/05

ustanovení části titulu zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, týkajících se platů soudců okresních, krajských a vrchních soudů, Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu. Legislativa zákonem č. 261/2007 Sb. přistoupila mimo jiné k dočasnému zmrazení hrubého příjmu soudců. V návaznosti na svojí předchozí judikaturu Ústavní soud tento návrh zamítl s odvodněním, že napadená právní úprava „*nepředstavuje ústavně nepřijatelné snížení platů soudců, nebo snížení a v protikladu k němu stojící (toliko dočasně) zmrazení hrubého příjmu soudců nelze ztotožňovat*“.³⁸ **Vedle toho se Ústavní soud vyjádřil, že by z hlediska principů demokratického právního státu jen tímto mohlo aprobovat kroky zákonodárce vedoucí k bytí jen ústavně nemožným snížením již dosažené úrovně jejich materiálního zabezpečení.**

K tomuto nálezu, k jeho výroku i odvodnění, byla uplatněna i odlišná stanoviska ústavních soudců, která v zásadě vždy argumentovala tím, že většina soudců Ústavního soudu porušila a ignorovala některou z tezí, které Ústavní soud ve své judikatuře dříve zformuloval, a totiž že předemtná úprava porušila princip soudcovské nezávislosti, podmínku výjimčnosti, princip proporcionality a rovnosti. **Jednotný názor ve své judikatuře ve vztahu k platům soudců Ústavní soud dosáhl nálezem Pl. ÚS 12/10 ze dne 7.9.2010, kterým zrušil ustanovení § 3 odst. 4 zákona o platování (viz výše) ve znění zákona č. 418/2009 Sb., který snižoval oproti předchozímu období od 1.1.2010 platování o 4%.**

Bod 30 odvodnění nálezu Pl. ÚS 12/10 ze dne 7. 9. 2010 zní: „*Ústavní soud konstatuje, že i z důvodů jeho shora zmíněné judikatury je patrné, že soudcovské platy i na rozdíl od platů ostatních „služebníků státu“ po dlouhé období i s následující zamýšlenou perspektivou podléhají pouze restrikcím. Opatření ve vztahu k nim se pak již nejeví jako mimoústavní a nepřiměřená, ale jako cílený proces směřující k tomu, aby se soudcovské platy vrátily do nižších úrovní, a tedy aby se touto cestou odstranila ze zorného úhlu moci zákonodárny a výkonné v minulosti u nás „chyba“ při stanovení pravidel pro výpočet soudcovských platů v polovině 90. let 20. století. Taková nivelizace pak ve svých důsledcích vede k nerovnosti a k sestupu soudcovského stavu uvnitř státního aparátu, jehož důsledkem je i újmová degradace ve vztahu k ostatním právníkům povoláním a k umenšování jeho společenské prestiže.*“³⁹

Je vhodné zdůraznit, že orgány správy soudů v roli quasi zaměstnavatelů soudců po jistém váhání a na základě rozhodnutí se judikatury obecných soudců nakonec všem soudcům doplatily 4% snížení platů zpětně od 1. ledna 2010.

³⁸ Viz nálezy Pl. ÚS 13/08, N 36/56 SbNU 405

³⁹ Viz nálezy Pl. ÚS 12/10, N 188/58 SbNU 663

Po opakovaných jednorázových opatřeních, kterými zákonodárce snižoval platy soudcům, vznikl systém platových základů a koeficient, pod kterým si i samotný Ústavní soud sliboval ustálení platových poměrů soudců v nominální hodnotě i ve vztahu k ostatním „služebníků“ státu. Navzdory tímto oprávněným očekáváním se ukázalo, že zákonodárce se s tímto stavem stability platů soudců nesmířel a dal tím vzniknout dalším derogacím nálezem Ústavního soudu, ve kterých byla striktně dodržena teze, že **platy soudců jsou nesnižovatelnou veličinou, jelikož Ústavní soud neshledal ani relativně mírné snížení (o 4%) ústavně konformním.**

Nálezem Pl. ÚS 12/10 končí z dnešního pohledu již spíše historický exkurz judikaturou Ústavního soudu v dané oblasti. Dále se přesuneme do období let 2011-2012, ve kterém má již Ústavní soud k dispozici bohatý judikaturní referenční rámec a ustálené právní názory ve vztahu k platům soudců. Přes změnu systému v odměňování úředníků ve veřejné moci hledal zákonodárce cesty, jak uplatnit politiku platových restrikcí vůči soudcům.

4. Aktuální judikatura Ústavního soudu ve vztahu k platům soudců

Rozborem nálezů Pl. ÚS 16/11 ze dne 2.8.2011 (č. 267/2011 Sb.) a Pl. ÚS 33/11 ze dne 3.5.2012 (č. 181/2012 Sb.) se oblohou vracíme k problematice nastíněné v úvodu této práce. Zákonodárce přistoupil k restrikci platu soudců zákonem č. 425/2010 Sb.,⁴⁰ který stanovuje nové podmínky ohledně platových základů a koeficientu platu soudců. V první řadě zákonodárce stanovil pevnou platovou základnu pro soudce v roce 2011 (§ 3b odst. 1 zákona č. 425/2010 Sb.) ve výši 54.005,- Kč. Toto ustanovení bylo Ústavním soudem nálezem Pl. ÚS 16/11 zrušeno pro neústavnost. Vedle toho ovšem zákonodárce přijal shora citovaným zákonem č. 425/2010 Sb. ustanovením § 3b odst. 2 platovou základnu pro soudce pro období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2014 ve výši 56.849,- Kč. V § 3 odst. 3 stejného zákona, jehož faktická účinnost byla založena derogací § 3b odst. 1 prvním nálezem Ústavního soudu pro rok 2011 a druhým nálezem Ústavního soudu byla založena derogací § 3b odst. 2 pro rok 2012, byla stanovena platová základna ve výši 2,5 násobku průměrné měsíční nominální mzdy fyzických osob v nepodnikatelské sféře dosažené podle veřejných údajů Českého statistického úřadu za předminulý kalendářní rok. Výši platové základny pro příslušný kalendářní rok vyhláší Ministerstvo práce a sociálních věcí ve

⁴⁰ Zákon č. 425/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 201/1997 Sb., o platu a některých dalších náležitostech státních zástupců a o změně a doplnění zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměnách za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů.

Sbírece zákon sd lením. Podle d vodové zprávy k tomuto zákonu je uvedený mechanismus dvojího zakotvení plat soudc utvo en jako pojistka proti eventuelnímu deroga nímu nálezu Ústavního soudu. Toto od vodn ní bylo Ústavním soudem ozna eno jako „*vybo ení z rámce zásad demokratické ústavní politické kultury*“.⁴¹

P estože tento díl í problém vybo uje z tématu, na n ž se tato práce zam ũje, není nezajímavé v ase sledovat metody, které zákonodárce používá k uplatn ní neústavních úprav plat soudc . P estože se tato situace m že jevit jako pouze akademicky zajímavá, ukážu, že obcházení judikatury Ústavního soudu zákonodárce je otázkou stále aktuální a praktickou.

Ohledn nálezu Pl. ÚS 16/11 lze vyzvednout ekonomickou analýzu provedenou Ústavním soudem, která ukázala, že vytrvalé snižování plat soudc nebylo doprovázeno podobným chováním zákonodárce v í ostatním zam stnanc m ve ejné správě, a to i p es v tší dispozi ní prostor, který zákonodárci v tomto ohledu v í jiným „služebník m“ státu nežli v í soudc m vymezil Ústavní soud.⁴² K samotné ústavnosti napadených ustanovení nezbývá než zopakovat, že byly jakožto svévolný nástroj snižování plat soudc zrušeny v souladu s dlouhodob uplat ovanými tezemi Ústavního soudu.⁴³

Posledním nálezem Ústavního soudu v judikurní linii ve v cech plat soudc je nález Pl. ÚS 33/11 ze dne 3.5.2012 (. 181/2012 Sb.) Ústavní soud ve výroku tohoto nálezu **derogoval ustanovení obsažené v § 3 odst. 3 zákona . 236/1995 Sb., o platu initel , ve zn ní zákona . 425/2010 Sb., vyjád ené slovy "2,5násobek" uplynutím dne 31. prosince 2012. Dále derogoval ustanovení § 3b odst. 2 zákona . 236/1995 Sb., o platu initel , ve zn ní zákona . 425/2010 Sb., dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákon .**⁴⁴ Na tomto míst budiž e eno, že Ústavní soud pomocí obsáhlých citací svojí p edchozí judikatury z let 1999-2011 a subsidiárních argument judikatury Ústavního soudu Polské republiky⁴⁵ a

⁴¹ Viz nález Pl. ÚS 16/11, N 135/62 SbNU 99

⁴² Tato poznámka není mín ěna v tom smyslu, že by Ústavní soud legislativ zakazoval p íjímat n které zákonné úpravy. Pouze upozor ũje na teze Ústavního soudu ze starší judikatury (viz Pl. ÚS 55/05).

⁴³ Vzhledem k jakési „pikantnosti“ bych ješt rád upozornil na odlišné stanovisko soudc Ústavního soudu Františka Duchon , Vlasty Formánkové, Pavla Holländera a Elišky Wagnerové k od vodn ní tohoto nálezu. V n m se tito soudci a soudkyn zam ýšleli nad možností judiciálního vypln ní nepravé mezery v právu vzniknuvší neaktivitou zákonodárce, v jejímž d sledku soudc m (v etn soudc Ústavního soudu) nenáleží společenské uznání za výkon funkce ve form p ísp vku za výkon funkce. Ve vztahu k sob samým disentující soudci a soudkyn navrhovali tento ústavní deficit napravit ve smyslu § 11 odst. 2 písm. l) ZÚS, tj. úpravou vnit níh záležitostí Ústavního soudu. P ísp vek za výkon funkce je ovšem „jiná káva“ než snížení platu soudc , takže se podle mého názoru Ústavní soud tímto právním institutem v bec nem l, a to ani argumenta n , zabývat.

⁴⁴ Jinými slovy, Ústavní soud zrušil ustanovení zakotvující snížení koeficientu používaného k vypo ítání plat soudc z ísla t i na íslo 2,5 (§ 3odst. 3) a výši platové základny pro období let 2012-2014 (§ 3b odst. 2).

⁴⁵ Viz rozhodnutí sp. zn. P 1/94 ze dne 8. listopadu 1994, K 13/94 ze dne 14. b ezna 1995, P 1/95 ze dne 11. zá í 1995, P 8/00 ze dne 4. íjna 2000 a K 12/03 ze dne 18. února 2004

dokument Rady Evropy⁴⁶ dospěl k názoru, že snižování platů soudců pomocí snižování platové základny a koeficientu není postupem ústavně konformním.

Zajímavost nálezu Pl.ÚS 33/11 nejen pro tuto práci nicméně tkívá v odložené účinnosti zrušení ustanovení § 3 odst. 3 zákona o platech in fine ve znění zákona č. 425/2010 Sb. Ústavní soud „prodloužil“ formální účinnost tohoto ustanovení o téměř osm měsíců.⁴⁷ V praxi tak vznikají otázky ohledně tohoto kroku v korelaci s intertemporalitou judikatury, aplikací účinných neústavních ustanovení ve vertikálních vztazích a právními účinky derogací nálezů Ústavního soudu *ex tunc* taktéž pro vertikální právní vztahy. Dříve nežli nabídnu svou argumentaci podpořenou judikaturou Ústavního soudu ve všech zmíněných oblastech, nastíním, jaké dva různé přístupy k problematice pojaly brněnské obecné soudy.

5. Rozsudky obecných soudů ve vztahu k soudcovským platům

Jako zástupce dvou různých pohledů na vypořádání se s důvodností nároků soudců na doplacení platů dle ústavně konformní úpravy v letech 2011-2012, kdy byla formálně účinná ústavně nekonformní úprava, jsem vybral rozsudek Městského soudu v Brně v řízení vedeném pod sp. zn. 35 C 35/2011-247 a rozsudek Krajského soudu v Brně v řízení vedeném pod sp. zn. 15 Co 103/2013-325, proti kterému bylo 21. 2. 2014 podáno dovolání k Nejvyššímu soudu.⁴⁸

Ve věci vedené pod sp. zn. 35 C 35/2011-247 byla předmetem řízení žaloba, kterou se žalobkyně (soudkyně u Okresního soudu Brno – venkov) domáhala na žalovaném (Česká republika – Okresní soud Brno – venkov) zaplacení částky, která je představována doplatkem platu a víceúlohové náhrady výdajů za leden 2011 a leden 2012. Jde o rozdíl mezi platem vypočteným dle § 3 odst. 3 v této první zákona č. 236/1995 Sb., kdy je platový koeficient stanoven ve vyšší míře a platem, který byl žalobkyni vyplacen v souladu s ustanovením § 3b odst. 1 zákona č. 236/1995 Sb. ve znění účinném k 1. 1. 2011 a po účinnosti nálezu Pl.ÚS 16/11 v souladu s ustanovením § 3 odst. 3 zákona č. 236/1995 Sb. ve znění zákona č. 425/2010 Sb.⁴⁹ Než dospěl Městský soud v Brně k rozhodnutím, podal Ústavnímu

⁴⁶ Viz doporučení Výboru ministrů Rady Evropy č. r. (94) 12 ze dne 13. října 1994 a CM/Rec(2010)12 ze dne 17. listopadu 2010

⁴⁷ Zaznamenání hodné je, že Ústavní soud k důvodům odložení účinnosti tohoto nálezu nepodal žádné vysvětlení (odvodnění) ve smyslu § 54 odst. 2 ZÚS. Náležitosti odvodnění nálezů Ústavního soudu ovšem zákon o Ústavním soudu, na rozdíl od například ustanovení § 157 o.s. , nestanoví. Otázkou je, zda by Ústavní soud neměl pro další řešení právních vztahů, dotčených zrušením protiústavního právního předpisu, dát formou interpretativního výroku i v odvodnění nálezů dát nějaký návod.

⁴⁸ Viz www.infosoud.justice.cz

⁴⁹ Ve zbylém rozsahu budu z praktických důvodů, které právní posouzení v této věci neovlivní, žalobu ignorovat. Pominu také část argumentace týkající se výpočtu platové základny z hlediska délky pracovních úvazků. Soustředím se toliko na ústavně právní aspekty rozsudku.

soudu dvakrát (v souladu s předem tím řízení) návrh na zrušení n kterých ustanovení zákona . 236/1995 Sb. ve zn ní zákona . 425/2010 Sb. ve smyslu l. 95 odst. 2 Ústavy a § 64 odst. 3 ZÚS. Z t chto návrh vzešly výše rozebrané nálezy Pl.ÚS 16/11 a Pl.ÚS 33/11. Výše zmín ná „pojistka“ zákonodárce v i deroga ním nález m Ústavního soudu v zákon . 425/2010 Sb. vedla k tomu, že se v cí musel Ústavní soud zabývat dvakrát, jelikož M stský soud v Brn byl v t chto řízeních teprve postupn aktivn legitimován podat návrh na zrušení aplikovaných ustanovení zákona . 236/1995 Sb., ve zn ní zákona . 425/2010 Sb.

P i právním posouzení v cí M stský soud v Brn v rozsudku ze dne 11.1.2013 vycházel p edn z tehdy platné judikatury Nejvyššího soudu i Ústavního soudu. Ve své argumentaci ovšem použil rozsudky Nejvyššího soudu, které byly posléze v jejich ústavn právní argumentaci posléze up esn ny rozsudkem ze dne 13.3.2013 velkého senátu Ob anskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu v ízení vedeném pod sp. zn. 31 Cdo 152/2010 (R 47/2013).⁵⁰ Nicmén vedle toho ve své propracované argumentaci zohlednil rozsáhlou judikaturu Ústavního soudu. Z praktických d vod uvedu, že den p ed p íjetím rozsudku M stského soudu v Brn byl p íjat nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1882/09 ze dne 10.1.2013, který v mnohém obsahov navazuje na judikaturu, kterou M stský soud v Brn argumentoval. Nosné teze nález Ústavního soudu II. ÚS 1882/09 a relevantní body ostatních M stským soudem v Brn použitých nález jsou vyloženy na jiných místech této práce. O nález sp. zn. II. ÚS 1882/09 M stský soud v Brn nemohl v d t.

M stský soud v Brn došel k záv ru, že **nárok na doplacení neústavn odejmuté ásti platu je dán**. K tomuto názoru došel pomocí argumentace Ústavního soudu ve v cech plat soudc a aplikace neústavní právní úpravy. **Deroga ním nález m Pl.ÚS 16/11 a Pl.ÚS 33/11 tak M stský soud v Brn p isoudil právní ú inky *ex tunc*, jelikož se v p edm tném ízení jedná o vertikální právní vztah mezi soudem a soudkyní, která u n j vykonává svou funkci**. Vyšel také ze záv ru, že pakliže Ústavní soud ozna il platy soudc za nesnižovatelnou veli inu, je dán nárok na jakýkoliv rozdíl mezi ústavn konformn stanovenou „veli inou“ a neústavn sníženou „veli inou“. M stský soud v Brn také p íhlédl k praxi moci výkonné, která dobrovoln doplácela ástky, o které snižovala soudcovské platy v souvislosti s deroga ními nálezy Ústavního soudu v letech 1999-2010 (viz výše). M stský soud v Brn tak p íhlédl k deroga ním d vod m nález Ústavního soudu a v rozsahu, ve kterém tyto d vody na konkrétní v c dopadají, zrušenou úpravu neaplikoval. Dle právního názoru Ústavního soudu z nález Pl. ÚS 16/11 M stský soud v Brn vyplnil takto vzniklou

⁵⁰ Viz odstavce 18 od vodn ní tohoto rozsudku.

mezeru v právu a aplikoval ústavní konformní úpravu. Dodávám, že případná aplikace neústavního právního předpisu by znamenala zásah do ústavních záruk práv a svobod materiálního ohniska Ústavy.

Žalovaný v této věci podal 30. 1. 2013 odvolání ke Krajskému soudu v Brně pro nesprávné právní posouzení v věci ve smyslu ustanovení § 205 odst. 2 písm. g) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“). Ústavní právní argumentace Krajského soudu v Brně se rozešla s pojetím, které zvolil soud první instance, rozsudek soudu 1. stupně byl tak z větší části zmíněn a žaloba byla zamítnuta. Krajský soud v Brně odmítl tezi soudu prvního stupně, že ve sporu o doplatek platu soudce „*je třeba dát přednost ochraně základních práv před právní jistotou a důvěrou v právo*“ a v zásadě se vyjádřil, že ve věci je třeba se řídit **úinnou právní úpravou**, tj. zákonem č. 236/1995 Sb. ve znění zákona č. 425/2010 Sb. Ustanovením § 3b odst. 1 zákona o platu úřadních zrušeným nálezem Pl.ÚS 16/11 se tak Krajský soud v Brně řídil až do data jeho derogace. Stejně tak se Krajský soud v Brně v roce 2012 řídil ustanovením § 3 odst. 3 zákona o platu úřadních, který stanovoval platovou základnu pomocí platového koeficientu ve výši 2,5, jelikož byl Ústavním soudem derogován až uplynutím dne 31. 12. 2012.⁵¹ Rozsudek Krajského soudu v Brně je dle mého názoru poznamenán nejen pro české prostředí typickým formalismem, ale také opomíjí judikaturu Ústavního soudu ve vztahu k (ne)aplikaci derogované úpravy *ex tunc* na vertikální právní vztahy, pakliže by se jednalo o zásah do ústavních záruk práv a svobod.

6. Budoucí vývoj v judikatuře a současná legislativa

Ve výše popsané věci bylo podáno dovolání k Nejvyššímu soudu. Rozsudek v této věci nebyl přijat. Jakkoliv nelze s jistotou předjímat budoucí judikaturu, lze odhadnout, že Nejvyšší soud bude čerpat z judikatury svojí a z judikatury Ústavního soudu. V tomto kontextu je důležitá právní věta, kterou velký senát Občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu vyslovil v rozsudku vydaném v řízení vedeném pod sp. zn. 31 Cdo 152/2010, kde se vyjádřil k vázanosti nálezem Ústavního soudu: *„byl-li zákon (jeho jednotlivé ustanovení) zrušen Ústavním soudem pro rozpor s ústavním pořádkem, soud při posuzování právních vztahů, které vznikly před dnem účinnosti nálezu Ústavního soudu, k této protiústavnosti přihlédne, jen jestliže jde podle důvodů uvedených v nálezu Ústavního soudu*

⁵¹ Pakliže ovšem přijmeme toto hledisko, relevantní nálezy Ústavního soudu a v etně jejich odvodnění ztrácejí praktický význam a stávají se pouze akademickými výroky nejen pro řízení před obecným soudem, ze kterého vzešel podnět pro posouzení ústavnosti aplikovaného právního předpisu, ale i pro všechny další skutkové totožné nebo obdobné případy.

o zásah do ústavně garantovaných základních práv jednotlivce takové intenzity, že by odvod oval zrušení p íslušného rozhodnutí Ústavním soudem v řízení o ústavní stížnosti. Ve ejná nedobrovolná dražba provedená podle ustanovení § 36 odst. 2 zákona . 26/2000 Sb. provedená v dob p ede dnem 10. 5. 2005 není ve smyslu ustanovení § 48 odst. 3 tohoto zákona neplatná jen proto, že ustanovení § 36 odst. 2 tohoto zákona bylo nálezem Ústavního soudu ze dne 8. 3. 2005, . 181/2005 Sb., dnem 10. 5. 2005 zrušeno.“

Zde v souladu s právním názorem nálezu II. ÚS 1882/09 Nejvyšší soud potvrdil platnost ve ejné dražby, kterážto je vztahem horizontálním a zp tné narušování její platnosti v d sledku deroga ního nálezu Ústavního soudu by bylo v rozporu s právní jistotou a d v rou v právo. Jakkoliv se Nejvyšší soud v tomto rozsudku nevyjad uje k d sledk m deroga ního nálezu Ústavního soudu na vertikální právní vztahy, velice z eteln artikuluje svou sou innost s judikaturou Ústavního soudu, kterou v souladu s principem jednotnosti judikatury lze o ekávat i v budoucích rozsudcích tohoto soudu. **Jestliže by Nejvyšší soud reflektoval d vody, pro které Ústavní soud vyhov l návrh m na derogace v nálezech Pl. ÚS 16/11 a Pl. ÚS 33/11 a dále se ídil názory Ústavního soudu z nálezu II. ÚS 1882/09, m l by dle mého názoru dojít k záv ru, že žalované nároky v námi sledované v ci jsou od vodn é.**

Platové restrikce v í soudc m jsou neústavní, jelikož narušují nezávislost soudc . Lze k nim p íkro it pouze za výjime ných okolností.⁵² Tato teze rezonuje judikaturou Ústavního soudu ve v cech plat soudc od roku 1999 až do posledního nálezu Pl. ÚS 33/11 z roku 2012. Nezávislost soudc ozna il Ústavní soud za jednu z podstatných náležitostí demokratického právního státu ve smyslu l. 9 odst. 2 Ústavy. Dále pak Ústavní soud vyslovil tezi, že neústavní právní úpravu zrušenou deroga níh nálezem nelze v n kterých p ípadech aplikovat, i p estože byla v relevantní dob ú innou právní úpravou.⁵³

Naopak, obecné soudy mají povinnost „reflektovat d vody zrušujícího nálezu, a zrušený právní p edpis aplikovat pouze tehdy, nedojde-li jeho aplikací k porušení základních práv a svobod.“⁵⁴ **Jestliže se tedy vyplácení plat soudc v období let 2011-2012 ídilo právní úpravou, která zasahovala do soudcovské nezávislosti, nelze než dojít k záv ru, že obecný soud tuto právní úpravu nem že aplikovat, jelikož evidentn splnila podmínky, kterou pro takovouto neaplikaci stanovil Ústavní soud.** Kdyby tedy bylo u Ústavního soudu napadáno rozhodnutí Nejvyššího soudu, které by spl ovalo tyto podmínky, m l by dle mého názoru Ústavní soud ústavní stížnost zamítnout. V opa ném p ípad (kdyby Nejvyšší soud rozhodl, že žalované nároky nejsou od vodn é) by podle m m l Ústavní soud takové rozhodnutí zrušit.

⁵² Toto kritérium zákonodárce p í i jímání nových úprav v tšinou nesplnil.

⁵³ Viz nález Pl. ÚS 1777/07, N 228/47 SbNU 983: „Ústavní garance základních práv a svobod, jež je vyjad ena v p íslušných lánkách ústavního po ádku, není v p ípad paralelní platnosti proti)ústavního zákona derogována.“

⁵⁴ Viz nález II. ÚS 1882/09

Alternativní argumentace shrnutá ve svém celku ve výše zmíněném rozsudku Krajského soudu v Brně se odvíjí od účinnosti právní úpravy v ústavním zákoně a od dikce § 70 odst. 1 ZÚS, který stanovuje, že právní předpis derogovaný Ústavním soudem je zrušen dnem, který je v nálezovém určení. Takovou právní úpravu považuje za aplikovatelnou a v její aplikaci vidí smysl odložení „účinnosti zrušení“ napadených ustanovení.

7. Závěr

Cílem této práce není předjímání judikatury soudů, kde vykonávají své funkce některé z nejlepších právníků v České republice. Cílem je polemizovat s výše uvedenými komentáři a judikaturou obsaženými tezí, že Ústavní soud České republiky je negativním zákonodárcem, který má za úkol rušit neústavní právní úpravu bez dalších důvodů.

Vím i spíše doufám, že argumentací ohledně tzv. „oživování“ právní úpravy po derogací nálezem Ústavního soudu se mi podařilo první důležitý narušení této teoretické konstrukce. O druhé narušení jsem se pokusil v souvislosti s judikaturou Ústavního soudu ve věcech plat soudců ve spojení s judikaturou ohledně neaplikace neústavní právní úpravy. **Tato druhá linie argumentace má za cíl dospět k závěru, že za n kterých podmínek má derogací nález Ústavního soudu právní účinky *ex tunc* a nikoliv jen *ex nunc*.** Toliko derogací napadené právní úpravy a nikoliv ovlivnění soudní praxe a její aplikace právních norem do budoucna, je jedním z pilířů konceptu negativního zákonodárce.

Jakkoliv jsou právní účinky derogací nálezem Ústavního soudu v cíle teorie práva a ústavního práva, již z obsahu práce je na první pohled vidět, že jsem se pokusil o přesah tohoto právního problému do současné a budoucí praxe v souvislosti se spory o platy soudců. Relativně rozsáhlá analýza judikatury Ústavního soudu ohledně platů soudců sloužila především jako upozornění na závažnost, opakovanost a aktuálnost ingerence mocí výkonné a zákonodárné do moci soudní. K tomu dodávám, že je mým hlubokým přesvědčením, že v probírané problematice má nejzávažnější význam samotná judikatura, která je výrazem především praxe a nikoliv teorie. Z tohoto důvodu ve výše použitéch prameních mé práce není nalezen vysoký počet odborné právní literatury.

V budoucnu budu se zájmem sledovat vývoj judikatury v této oblasti. Ukaže, do jaké míry jsem se ve své výše provedené prognóze mýlil, anebo zda naopak jsem úspěšně předjímal rozsudky Nejvyššího soudu i nálezy a Ústavního soudu.

Poslední a nejaktuálnější poznámka se týká účinné úpravy platů soudců. Ta v současné době stanovuje platový koeficient pro výpočet platové základny soudců ve výši 2,75. (Nestavuje tedy poslední ústavně konformní koeficient ve výši 3, jež Ústavní soud

označil za nesnižovatelnou veličinu.) Tato právní úprava je již u Ústavního soudu napadena v řízení vedeném pod sp. zn. Pl.ÚS 28/13. Nechtěná sám zvaží, jaký výsledek lze v této kauze očekávat. V této souvislosti připomínám, že Ústavní soud v nedávné době prošel významnou personální obměnou.

8. Podkování

Za rady při vypracování mé práce děkuji především JUDr. Janu Kudrnovi, Ph. D. a Doc. JUDr. PhDr. Janu Wintrovi, Ph.D.

9. Pohled použitých pramen

LITERATURA

Filip, J., Holländer, P., Šimíček, V. Zákon o Ústavním soudu. Komentář . 2., zpracované a rozšířené vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, 929 s.

Antoš, M.; Wintř, J. (eds.): Výkonná a soudní moc v demokratickém právním stát . Praha: Leges, 2012, 304 s.

Pavlíček, V. a kol: Ústavní právo a státov da, I. díl, Obecná státov da. Praha: Linde, 2007, 363 s.

Z. Kühn: Prospektivní a retrospektivní působení judikaturních změn in Právní rozhledy 6/2011

Amar, A., R. : America's Constitution: A Biography. New York: Random House Trade, 2006, 655 s

Mikule, V., Sládeček, V. Zákon o Ústavním soudu. 1. vydání. Praha : EUROLEX BOHEMIA, 2001, 460 s.

Sládeček, V. Ústavní soudnictví. 2. podstatně zpracované a doplněné vydání. Praha : C. H. Beck, 2003, 264 s.1

JUDIKATURA

Ústavní soud České republiky: Sběrka nálezů a usnesení, Praha : C. H. Beck

použité svazky: 7, 15, 19, 25, 26, 28, 30, 32, 38, 44, 47, 56, 58, 59, 62, 65

INTERNET

www.infosoud.justice.cz

www.nalus.usoud.cz

www.jinepravo.cz

www.nsoud.cz

P ÍLOHA . 1

15. 9. 1999 – p íjetí nálezu Pl. ÚS 13/99 (odjímání dalších plat)
16. 1. 2007 – p íjetí nálezu Pl. ÚS 55/05 (zmrazování plat po odstran ní dalších plat)
7. 9. 2010 – p íjetí nálezu Pl. ÚS 12/10 (snížení plat soudc o 4%)
16. 12. 2010 – p íjetí zákona . 425/2010 Sb.
2. 8. 2011 – zrušení § 3b odst. 1 zákona . 236/1995 Sb. nálezem Pl. ÚS 16/11
2. 8. 2011 – 31. 12. 2011 – faktická ú innost § 3 odst. 3 zákona . 236/1995 Sb.
3. 5. 2012 – zrušení § 3b odst. 2 zákona . 236/1995 Sb. nálezem Pl. ÚS 33/11
(v obou t chto p ípadech byla daná ustanovení zrušena vyhlášením nález)
3. 5. 2012 – 31. 12. 2012 – faktická ú innost § 3 odst. 3 zákona . 236/1995 Sb.
31.12. 2012 – zrušení § 3 odst. 3 zákona . 236/1995 Sb. nálezem Pl. ÚS 33/11
1. 1. 2013 – koeficient pro výpo et plat soudc stanoven na 2,75

Zn ní relevantních ustanovení v zákon . 236/1995 Sb.:

§ 3

Plat

(3) Platová základna íní od 1. ledna do 31. prosince kalendá ního roku 2,5násobek pr m rné nominální m sí ní mzdy fyzických osob v nepodnikatelské sfé e dosažené podle zve ejn ných údaj eského statistického ú adu za p edminulý kalendá ní rok. Výši platové základny pro p íslušný kalendá ní rok vyhláshuje Ministerstvo práce a sociálních v cí ve Sbírce zákon sd lením.

§ 3b

Platová základna soudc v letech 2011 až 2014

- (1) Od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2011 íní platová základna pro soudce 54 005 K .
(2) Od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2014 íní platová základna pro soudce 56 849 K .“.

P ÍLOHA .2

Ústavní soudci a soudkyn , jež rozhodovali v posledním probíraném nálezu ve v ci plat
soudc . (12/15)

František Ducho
Vlasta Formánková
Vojen Güttler
Pavel Holländer
Vladimír K rka
Dagmar Lastovecká
Jan Musil
Ji í Mucha
Ji í Nykodým
Pavel Rychetský
Miloslav Výborný
Michaela Židlická

Ústavní soudci a soudkyn , kte í budou pravd podobn v budoucnu o platech soudc
rozhodovat (sou asné složení Ústavního soudu). Tu n jsou ozna eni soudci a soudkyn , jež
byli od roku 2012 jmenováni Milošem Zemanem a zároveň d íve nep sobili u Ústavního
soudu. (15/15)

Pavel Rychetský
Milada Tomková
Jaroslav Fenyk
Stanislav Balík
Michaela Židlická
Ivana Jan
Vlasta Formánková
Vladimír K rka
Jan Filip
Vladimír Sláde ek
Ludvík David
Kate ina Šimá ková
Radovan Suchánek
Jan Musil
Ji í Zemánek